

ВИР ГУТАО ЉУДЕ И ЛАЋЕ

Још чува мапе на којима су исцртане подводне хриди Ћердапа

■ ЕХ, ТО СУ БИЛЕ ПЛАТЕ...

- КРМАРИО сам „Вашкапом“, парним бродом који је пловио Миси-
пијем! - узбуђује се Текелеровић. - Не знам како, после су нам га
Румуни „мазнули“. После рата смо ми, лоцови, имали плате веће
него министарске.

■ Властимир Поповић

ДАВАЈ, давај! - тако ме-
ни наређује капетан ру-
ског брода „Душанбе“
од 2.000 коња. Брза вода, а
плитко, држим крму у Стенка
канату, прелазим на средњи

бета“, мора маневар улево,
али - средњим ходом. Гунђа
Рус, а ја се продерем: Ја сам
ти, бре, сада Бог! Слушај ако
нећеш да изгинемо- изговорио
је тада Драги.

ЈАКА лађа „Душанбе“ вукла
је танкове са „мухановском

Пожутеле стране брод-
ског дневника, који је водио од
1945. године, а бистра сећања
Текелеровића на године ратне
и поратне, када је био најбољи
лоц, доцман или, преведено,
бродски пилот у Ћердапској
клисури. Превео је на хиљаде

мет је знао око 3.000 позиција
са опасним стенама и јаким
виравима који су „гутали“
и читаве бродове! Знао је
и где су сабласне, пото-
пљене лађе, које бродски
пилоти у жаргону зову
„лешеве“ и како да их за-
обиђе, а да не налету на
гребен.

- Градиште, Голубац,
Теклија, Молдава, Кожиче,
Винце, Кладово, Турн
Северин, Прахово, Рад-
јевци... - набраја Миодраг не-
ка места с наше и румунске
обале. - Увек поглед на „ба-
лон“ на обали. Када је на том
речном „семафору“ велики
круг постављен усправно,
првенство имају бродови
који иду узводно, када је на-
мештен водоравно, крећу
лађе низводно. Два брода се
на неким местима нису мо-
гли мимоћи.

Тешко је Текелеровић по-
днео истину да више он и ње-
гови другари, речни вукови,
више нису потребни. Онај пра-
ви опроштај од Дунава дожи-
вео је 1970. године, први од
свих капетана ушао је бродом
у „шлајз“, бродску превознаицу
на Ћердапу.

Прво што су Немци у Другом
светском рату у Југославији
освојили био је Ћердап, а на ње-
му Сипски канал, већ 6. априла
1941. године. Исте године не-
мачка команда Ћердапа запо-
слила је Текелеровића. Мио-
драг нам показује коверту за
плате, наранџасте боје, коју је
добрио од Немаца 1943. године.

У СИПСКОМ каналу железничка
станица, три немачке, парне ло-

комotive од по 2.400 коња, ву-
кте су бродове прикачене че-
личним ужајима три киломе-
тра. Сипска железница - нај-
краћа пруга на свету. Оне
преостале две локомotive
радиле су све до изградње
Хидроелектране. Онда, не-
чијем грешком, нису изву-
чене, већ и данас таворе
на дну акумулационог
језера, у муљу.

Са Миодрагом и ње-
говом женом Јулком при-
чамо у њиховој кући у Те-
клији. Јулка направљила
крофне, радује се што је неко
навратио. Дом пун успомена.
Јулка је, примећујемо, „уси-
дрена“ у времену садашњем, а
Миодраг плову у плаветинцу
прошлости.

- Венчали смо се 1943. годи-
не. Ето, у браку смо 65 година!
- истиче Јулка.

- Уз свадбу, хоћемо и музи-
ку - надовезује се Миодраг.
Каже немачки командант:
Најд, хер Текелеровић! Не-
мачки војниш тину, музика
може само у црквеном дво-
ришту и у кући!

Руси згазили Немце 1944.
године. Миодраг отишао у
партизане.

- Замрзао се Дунав 1946. го-
дине, два метра дебео лед од
Теклије - наставља Текелеро-
вић. - Нешто ми дошло жао што
на свадби поштено коло нисмо
заиграли. Најмиме ти ми музи-
канте и - на сред Дунава. У ко-
лу, на леду, 500 душа, тресе
„морави“. То нам је била дру-
га свадба.

Миодраг и Јулка добили
три ћерке: Наталију, Светлану

и Милицу. Од њих петору упу-
чади, од најстарије унуке два
праука...

НАЈОПАСНИЈИ је био „Госпођин
вир“, усавао је и вукао у дуби-
ну и лађе од по 500 коња јачине.
Још и време Аустроугарске, ту је
једна богаташица из Беча имала
своје рибаре. Ловили су моруне,
јесетре и другу рибу и лиферира-
ли за Аустрију. Богаташица није
повсрвала у извештај атаса да
им је страхан вир прогутао и
поломио лађу. Дошла је на лице
места, села у чамац и завесрала
према месту које су рибари пока-
зали. Била је то њена последња

Најамеј знао
чак 3.000
позиција

пловидба, ова жена никада није
пронађена и од тада се тај део
Дунава у Ћердапској клисури
звао „Госпођин вир“.

Укупно 35 лоцова у унифор-
мама, са шапкама на глави.
Испод пише: „Пилоти југосло-
венског дела Ћердапске речне
управе у последњој години пи-
лотирања кроз Ћердапски сек-
тор - од 1987. до 1971. године“.

- Божидар Радић је жив, жив
Миљутин Нишић, а Тома Јаков-
љевић? Умро је - поче да разгле-
да фотографије Миодраг- Ди-
митрије Солдатовић - жив, као и
Александар Југовић и Јован Па-
улевковић. Петорица још жива.

- И ти си жив - подсети га
жена Јулка. ■

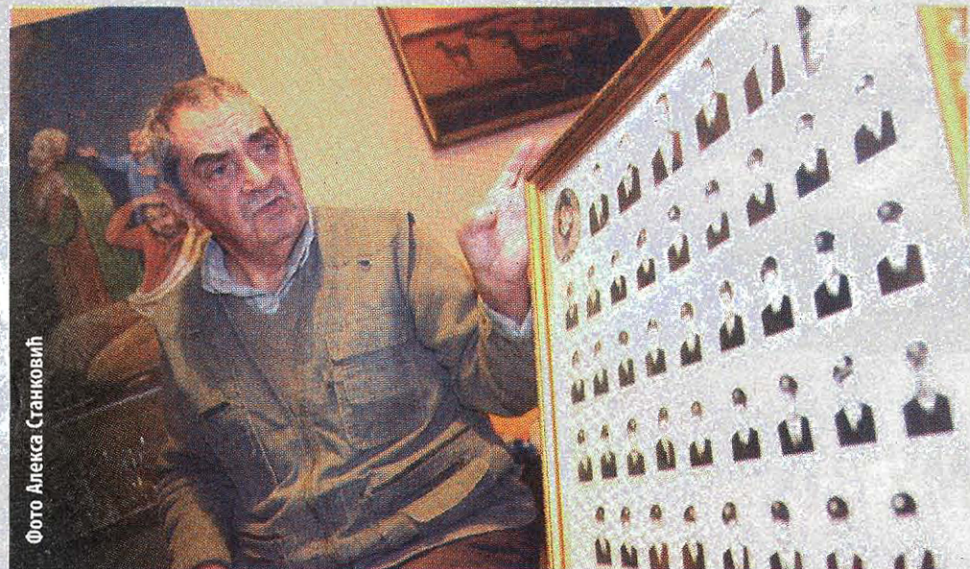

Фото Алекса Станковић

ход, а капетан запенио: Давај,
давај!

Тако препричава догађај из
1958. године Миодраг Текелеро-
вић Драги (84), најстарији
лоц, односно бродски пилот у
Ћердапској клисури.

- НЕ СМЕ се пуном снагом на
малој води, објашњавам капе-
тану, а не смеш да мучиш ма-
шине дуже од 20 минута. Избе-
гавамо оштар, подводни гребен
назван „Баба Каја“, испред у
води је, видим, стена „Елиза-

нафтом“, запаливом као ба-
рут, сви на броду морали су да
носе папуче ваљенке, да не би
негде чизмом изазвали искру.
И, превезе лоцман Текелеро-
вић одједном три танка, а због
досадног капетана није могао
и четврти. Јави телеграмом
право у Москву шта се десило,
да ће по четврти танк од 1.400
тона морати накнадно да иде.
Добије одговор: Спасиба, пи-
лоту, а тај капетан више неће
вилети Дунав.

бродова под разним заставама
уз и низ Ћердапску клисуру,
некада и по три дневно, све
док није изграђена брана ХЕ
„Ћердап 1“ и акумулационо је-
зеро потопило све, па и опа-
сно, оштро стење, а умирило
снажне вирове. Могао је Мио-
драг кроз Сипски канал одјед-
ном да превезе и четири танка
привезана уз брод!

ИМА и сада овај лоц „ћораве“
мапе подводног стења и гребен-
а, сам их је цртао. Али, напа-